

Et hull i ei trapp

Nå sitter vi stille på kanten av tørkestativet og dingler med beina. Kari og jeg har fortalt ei historie. Nå er vi ferdige og det er vanskelig å si noe. Solveig piller seg i nesa. Jeg grøsser. Hjemme hos meg er det så forbudt at jeg nesten ikke tør å gjøre det selv om jeg er helt alene. Solveig ser seg rundt i bakgården med redde øyne. Det er som hun venter at noe farlig skal komme frem fra krokene. Nå snur hun seg mot Kari:

- Kan kje vi gå?

Da vi står i porten sier Kari.

- Har du lyst til å se et ordentlig kulehull? Det e et oppi trappa her. Det e fra krigen. Det e heilt sant.

- Koffor ha'kje dem tetta det? vil Solveig vite.

Kari snur seg mot meg. Jeg bare trekker på skuldrene og sier:

- E ha'kje peiling. Og det har jeg ikke heller.

- Kom da, sier Kari. - Så skal du få se.

- Det va mange andre kule så gikk inn i huset, sier jeg.

- Fordi vi bor heilt nede med sjøen. Men dem e tetta.

Vi stiger opp trappa og Kari peker på hullet i trappetrinnet rett ved vinduet.

- Der e det! Fortell om kåpa Gro.

Vi setter oss på trinnet nedenfor. Tre jenter som stirrer på et hull i ei trapp. Et minnesmerke av luft. Og jeg forteller gjerne. Ei historie som har blitt fortalt til meg. Gang på gang.

Dramaet utspant seg på slutten av krigen. Det var strikkersken som hadde hovedrollen. Hun hadde vært ute et ærend. Som vanlig var hun kledd i den tykke, svarte og side ullkåpa si. På vei opp den første trappa gikk flyalarmen. Hun stoppet et øyeblikk for å se ut av gangvinduet. Akkurat da smalt det.

Strikkersken kjente et voldsomt trykk og en intens svie i den ene leggen. Da de andre beboerne, deriblant mamma og pappa, kom springende ned for å søke ly i kjelleren, luktet det stramt av svidd ull i trappegangen. Pappa følte at noe ikke stemte. Han så seg bak og oppdaget at det røk av kåpekanten til strikkersken. Hun bare sto der paralysert på samme plassen. Han snudde og fikk den vettskremte kvinnen i sikkerhet i kjelleren. Først etter angrepet, på veg opp fra kjelleren, skjønnte de hva som hadde hendt. Ei kule hadde gått gjennom vinduet, sneiet strikkerskens legg, gått gjennom kåpa, og så til slutt gått gjennom trappa og havnet i en vegg. Strikkersken hadde kjempeflaks. Hun hadde satt den ene foten i trappetrinnet over, og det var nok dette som berget henne fra store skader. Et brannså på en fot og et hull i kåpa var det hele. Et par trinn lenger nede, og det hadde kanskje stått om livet. Hullet i kåpa fikk en vakkert påsydd lapp. Men hullet i trappa er der fremdeles. Mange år etter krigen.

- Høh! Ditta tror e ikkje nokke på, sier Solveig og stirrer på hullet.

- Et slikt hull går an å lage så lett så ingenting.

Kari ser på meg. Venter at jeg skal gjøre noe. Og det skal jeg nok. Jeg reiser meg og sier:

- Kom!

Jeg går foran de tre trappene opp til loftet.

- Kor vi skal? spør Solveig.

Jeg svarer ikke. Bare drar henne med meg bortover den lange og dårlig opplyste gangen og stopper foran strikkerskens dør. Jeg snur meg for å se at Kari følger med, så knytter jeg høyrehånda og banker.

- Kom inn!

Jeg åpner og går inn i rommet. Det har gule vegger og et stort takvindu. Langs den ene veggen står ei seng. Ved siden av et bord med to stoler og en liten benk med ei kokeplate på.

Resten av rommet er fylt av strikkemaskina og garnlageret og halvferdige plagg. Kari og Solveig står på dørstokken og venter.

- Neimen, er det du så kommer på besøk, sier strikkersken og smiler forsiktig. Så får hun øye på de to andre og rynker panna. Nå må jeg vel si noe.

- E har fortalt ho Solveig om kula så gikk gjennom kåpa di, men ho tror ikkje nokke På det. Strikkersken smiler og legger bort arbeidet som hun holder på med. Montering av ei lang underbukse i ull. Pappa har sånne, men hater dem fordi de klør. Istedenfor å forklare, reiser hun seg og går bort til et skap. Der henter hun ut ei svart kåpe. Hjertet mitt banker ørlite fortere. Kan det være den kåpa? Jo, det er nok den. For nå legger hun den over arma og peker.

- Der var hullet. Under den lappen. Vil du kjenne på? spør hun og ser på Solveig. Det blir nesten litt høytidlig der inne i det gule loftsrommet. Jeg holder pusten mens Solveig går bort mot strikkersken. Hun legger hånda si forsiktig på lappen, grøsser litt, smiler og sier:

- Det må ha vært fole nifst.

- Det gikk no bra, sier strikkersken stille.

Da hun vil henge kåpa tilbake i skapet, protesterer jeg.

- Vi også vil kjenne.

Kari nikker ivrig og følger etter meg bort til kåpa. Vi kjenner. Fingertuppene våre stryker over lappen etter tur. Jeg kjenner at det er noe under. Noe ujevnt.

- E kjenne hullet, sier jeg og smiler fornøyd. Strikkersken smiler og jeg fryser litt på ryggen.

Føler at jeg har fått se og kjenne på noe stort.

- Bruke du den kåpa no? spør Kari plutselig.

- Å, ja. Ho e jo like god.

Nå blir jeg bekymra, for dette er ei viktig kåpe.

- Men tenk om ho blir utslitt. Da e det ingen så får se hullet.

- Om ho blir utslitt, så treng e no ikkje å kaste ho.

Jeg er beroliget, og egentlig ganske stolt. Tenk at jeg bor i et hus med to slike spennende hull. Kanskje de eneste i hele verden. Et hull i ei trapp og et hull i ei kåpe. I Keiser Wilhelmsgate 36. Vi takker strikkersken for visningen og rusler fornøyd ned trappene.

Da vi spiser kveldsmat sier jeg stolt.

- I dag har e sett hullet te ho Petrine. Ho Kari og ho Solveig fikk også se.

Nå blir det stille rundt kjøkkenbordet. Jeg ser først på mamma. Hun blir så rar. Tar seg på nesa som om hun klør veldig der. På halsen kommer de ekle, røde flekkene. Hva har jeg gjort for noe galt nå da? Pappa stirrer ned på brødskiva. Tar sakte av den ene brunostskiva, kikker på den, og legger den på igjen. Han er ikke rød på halsen, men i ansiktet. Jeg tror jeg må forklare.

- Ja, altså. Det va ho Solveig så ikkje trodde på det, og da gikk vi på loftet og spurte om vi fikk se hullet. Og det fikk vi, for ho hadde kåpa. Jeg tenker på mamma som har ønsket seg ny kåpe lenge. Og for å gi henne litt trøst sier jeg:

- Ho bruke kåpa enno.

Plutselig begynner pappa å hoste voldsomt. Innimellom hostene kommer det noen rare hikst. Jeg lurar på om han skal til å gråte. Mamma bråreiser seg og åpner verandadøra.

- Det blei så fryktelig varmt her inne, sier hun og stiger ut.

Jeg ser på ryggen hennes. Den rister. Gråter hun? Akkurat da skjønner jeg. De gråter aldeles ikke. De ler. De ler av meg. Av noe jeg har sagt. Men jeg har vel ikke sagt noe rart eller morsomt? Dypt fornærmet går jeg inn på stua. Griper den tykke boka mi, Villkattøya, og kryper så langt inn i sofahjørnet som det er mulig å komme. Godt skjult bak boka blunker jeg bort tårene som er kommet opp i øynene. Fra kjøkkenet hører jeg latter og lave stemmer. De kunne iallfall fortalt meg hva som var så morsomt.